

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ తృతీయస్కంధే ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ తృతీయస్కంధే ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ॥

కపిల ఉవాచ

అథ యో గృహమేధీయాంధర్మానేవావసన్ గృహే |
కామమర్థం చ ధర్మాన్ స్వాన్ దోగ్ధి భూయః పిపర్తి తాన్ || 1 ||

స చాపి భగవద్ధర్మాత్కామమూఢః పరాజ్ముఖః |
యజతే క్రతుభిర్దేవాన్ పితౄంశ్చ శ్రద్ధయాన్వితః || 2 ||

తచ్ఛ్రద్ధయాక్రాంతమతిః పితృదేవవ్రతః పుమాన్ |
గత్వా చాంద్రమసం లోకం సోమపాః పునరేష్యతి || 3 ||

యదా చాహీంద్రశయ్యాయాం శేతేఽనంతాసనో హరిః |
తదా లోకా లయం యాంతి త ఏతే గృహమేధినాం || 4 ||

యే స్వధర్మాన్న దుహ్యంతి ధీరాః కామార్థహేతవే |
నిఃసంగా న్యస్తకర్మాణః ప్రశాంతాః శుద్ధచేతసః || 5 ||

నివృత్తిధర్మనిరతా నిర్మమా నిరహంకృతాః |
స్వధర్మాఖ్యేన సత్త్వేన పరిశుద్ధేన చేతసా || 6 ||

సూర్యద్వారేణ తే యాంతి పురుషం విశ్వతోముఖం |
పరావరేశం ప్రకృతిమస్యోత్పత్త్యంతభావనం || 7 ||

ద్విపరార్థావసానే యః ప్రలయో బ్రహ్మణస్తు తే |
తావదధ్యాసతే లోకం పరస్య పరచింతకాః || 8 ||

క్షాంభోఽనలానిలవియన్మన ఇంద్రియార్థ -
భూతాదిభిః పరివృతం ప్రతిసంజిహ్విర్యః |
అవ్యాకృతం విశతి యర్హి గుణత్రయాత్మా
కాలం పరాఖ్యమనుభూయ పరః స్వయంభూః || 9 ||

ఏవం పరేత్య భగవంతమనుప్రవిష్టా
యే యోగినో జితమరున్మనసో విరాగాః |
తేనైవ సాకమమృతం పురుషం పురాణం
బ్రహ్మ ప్రధానముపయాంత్యగతాభిమానాః || 10 ||

అథ తం సర్వభూతానాం హృత్పద్మేషు కృతాలయం |
శ్రుతానుభావం శరణం వ్రజ భావేన భామిని || 11 ||

ఆద్యః స్థిరచరాణాం యో వేదగర్భః సహర్షిభిః |
యోగేశ్వరైః కుమారాద్యైః సిద్ధైర్వ్యోగప్రవర్తకైః || 12 ||

భేదదృష్ట్యాభిమానేన నిఃసంగేనాపి కర్మణా |
కర్తృత్వాత్సగుణం బ్రహ్మ పురుషం పురుషర్షభం || 13 ||

స సంసృత్య పునః కాలే కాలేనేశ్వరమూర్తినా |
జాతే గుణవ్యతికరే యథాపూర్వం ప్రజాయతే || 14 ||

ఐశ్వర్యం పారమేష్ఠ్యం చ తేఽపి ధర్మవినిర్మితం |
నిషేవ్య పునరాయాంతి గుణవ్యతికరే సతి || 15 ||

యే త్విహాసక్తమనసః కర్మసు శ్రద్ధయాన్వితాః |
కుర్వంత్యప్రతిషిద్ధాని నిత్యాన్యపి చ కృత్స్నశః || 16 ||

రజసా కుంఠమనసః కామాత్మానోఽజితేంద్రియాః |
పితౄన్ యజంత్యనుదినం గృహేష్వభిరతాశయాః || 17 ||

త్రైవర్గికాస్తే పురుషా విముఖా హరిమేధసః |
కథాయాం కథనీయోరువిక్రమస్య మధుద్విషః || 18 ||

నూనం దైవేన విహతా యే చాచ్యుతకథాసుధాం |
హిత్వా శృణ్వంత్యసద్గాథాః పురీషమివ విడ్బుజః || 19 ||

దక్షిణేన పథార్యష్టః పితౄలోకం వ్రజంతి తే |
ప్రజామను ప్రజాయంతే శ్మశానాంతక్రియాకృతః || 20 ||

తతస్తే క్షీణసుకృతాః పునర్లోకమిమం సతి |
పతంతి వివశా దేవైః సద్యో విభ్రంశితోదయాః || 21 ||

తస్మాత్త్వం సర్వభావేన భజస్వ పరమేష్ఠినం |
తద్గుణాశ్రయయా భక్త్యా భజనీయపదాంబుజం || 22 ||

వాసుదేవే భగవతి భక్తియోగః ప్రయోజితః |
జనయత్యాశు వైరాగ్యం జ్ఞానం యద్బ్రహ్మదర్శనం || 23 ||

యదాస్య చిత్తమర్థేషు సమేష్వింద్రియవృత్తిభిః |
న విగృహ్ణాతి వైషమ్యం ప్రియమప్రియమిత్యుత || 24 ||

స తదైవాత్మనాఽఽత్మానం నిఃసంగం సమదర్శనం |
హేయోపాదేయరహితమారూఢం పదమీక్షతే || 25 ||

జ్ఞానమాత్రం పరం బ్రహ్మ పరమాత్మేశ్వరః పుమాన్ |
దృశ్యాదిభిః పృథగ్భవైర్భగవానేక ఈయతే || 26 ||

ఏతావానేవ యోగేన సమగ్రేణేహ యోగినః |
యుజ్యతేఽభిమతో హ్యర్థో యదసంగస్తు కృత్స్నశః || 27 ||

జ్ఞానమేకం పరాచీనైరిందియైర్బ్రహ్మనిర్గుణం |
అవభాత్యర్థరూపేణ భ్రాంత్యా శబ్దాదిధర్మిణా || 28 ||

యథా మహానహంరూపస్త్రివృత్పంచవిధః స్వరాట్ |
ఏకాదశవిధస్తస్య వపురండం జగద్యతః || 29 ||

ఏతద్వై శ్రద్ధయా భక్త్యా యోగాభ్యాసేన నిత్యశః |
సమాహితాత్మా నిఃసంగో విరక్త్యా పరిపశ్యతి || 30 ||

ఇత్యేతత్కథితం గుర్వి జ్ఞానం తద్బ్రహ్మదర్శనం |
యేనానుబుద్ధ్యతే తత్త్వం ప్రకృతేః పురుషస్య చ || 31 ||

జ్ఞానయోగశ్చ మన్నిష్ఠో నైర్గుణ్యో భక్తిలక్షణః |
ద్వయోరప్యేక ఏవార్థో భగవచ్ఛబ్దలక్షణః || 32 ||

యథేందియైః పృథగ్ద్వారైరర్థో బహుగుణాశ్రయః |
ఏకో నానేయతే తద్వద్భగవాన్ శాస్త్రవర్తమాభిః || 33 ||

క్రియయా క్రతుభిర్దానైస్తపఃస్వాధ్యాయమర్శనైః |
ఆత్మేందియజయేనాపి సన్న్యాసేన చ కర్మణాం || 34 ||

యోగేన వివిధాంగేన భక్తియోగేన చైవ హి |
ధర్మేణోభయచిహ్నేన యః ప్రవృత్తినివృత్తిమాన్ || 35 ||

ఆత్మతత్త్వావబోధేన వైరాగ్యేణ దృఢేన చ |
ఈయతే భగవానేభిః సగుణో నిర్గుణః స్వదృక్ || 36 ||

ప్రావోచం భక్తియోగస్య స్వరూపం తే చతుర్విధం |
కాలస్య చావ్యక్తగతేర్యోఽంతర్ధావతి జంతుషు || 37 ||

జీవస్య సంసృతీర్బహ్వీరవిద్యాకర్మనిర్మితాః |
యాస్వంగ ప్రవిశన్నాత్మా న వేద గతిమాత్మనః || 38 ||

నైతత్థలాయోపదిశేన్నావినీతాయ కర్త్తిచిత్ |
న స్తభాయ న భిన్నాయ నైవ ధర్మధ్వజాయ చ || 39 ||

న లోలుపాయోపదిశేన్న గృహారూఢచేతసే |
నాభక్తాయ చ మే జాతు న మద్భక్తద్విషామపి || 40 ||

శ్రద్ధధానాయ భక్తాయ వినీతాయానసూయవే |
భూతేషు కృతమైత్రాయ శుశ్రూషాభిరతాయ చ || 41 ||

బహిర్జాతవిరాగాయ శాంతచిత్తాయ దీయతాం |
నిర్మత్సరాయ శుచయే యస్యాహం ప్రేయసాం ప్రియః || 42 ||

య ఇదం శృణుయాదంబ శ్రద్ధయా పురుషః సకృత్ |
యో వాభిధత్తే మచ్ఛిత్తః స హ్యేతి పదవీం చ మే || 43 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
తృతీయస్కంధే కాపిలేయే ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః ||